

Szerkesztési iroda:

az utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertelen levelek csak ismert
keszektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Béthy László könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénsek és
kiadása körüli panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3.50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitor egysejri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyílt-tér sora 15 kr.

A coulissák mögött.

Pest, augusztus 4.

(a.) Körülbelül két hete mult, hogy e helyen először foglalkoztunk ama törekvésekkel, melyek a Deákpárt s a conservatívek közötti kibékülés eszméjének megvalósítását tűzték ki céljukul. Akkor jeleztük, hogy a conservatívek megunták amaz önkéntes száműzetés szerepét, melyet játszani az események által kényszerítettettek, hogy politikai színpadunkra irányuló conservatív invasió előestéjén állunk, mely a felsőház poros falai közé menekült feudális vagy aristocrata elemeket ismét a nyilvános tevékenység arenájára hozandja. Utolsó cikünk óta a dolog még tovább érlelődött s most már oly fúttosságot nyert, hogy helybeli lapjaink legtekintélyesebbjei is figyelemre méltatják azt.

Olvasóink tudják, hogy a conservatív párt hosszabb idő óta különös hajlamot mutat a kormánynyal, illetőleg a Deák-párttal való fúsióra. Oly férfiaknak, kik életük többé kevésbé jelentékeny folyamát a tettűs politika küzdterén tölték, kik részint Bécsben, részint az országgyűlésen, részint a megyék zöld asztalai körül szerepeltek, nem igen lehetnek meglepődve ama szűk hatáskörrel, melyet hibás számítás alapján maguknak mintegy öt év előtt kimérték. Minden egyébtől eltekintve, pszichológiai okokból is kimagyarázható tehát, hogy a conservatívek megunták a felsőházban való szomorú öröklést, mely nem hárit rájuk más teendő, mint a képviselőkamráról felérkező javaslatok valamelyikébe ragadni s azt néha meggyőződésből, néha szeszélyből, de mindig csak azért, hogy vele életjelt adjanak magokról, megbuktatni. Ez szomorú munka s főuraink ambícióit nem igen elégti ki.

Innet erednek a fúsió eszméi, melyek azonban eddig egy sajátos körülményen szenvedtek hajótörést. Magok a conservatívek akarnak a „Schmollwinkel“-ből kijönni, leginkább magok éreznék a Deák-pártba való oladás elönyt s mégis ők azok, kik e beolvadásért azt követelik az ország vezérpártjától, hogy az ő kedvükért részben legalább módosítsa programját és meggyőződését. A Deák-párt azon tagjai, kik az érintett alkudozásokban részt vettek, nem nagy rokonszenvet tanúsítottak e követelések megvalósítása iránt sőt ellenkezőleg a fúsió alapjául azt követelték, hogy az a conservatívek részéről föltétlenül történjék. Ezen szenvedtek hajótörést az eddigi kiegyezkedési kísérletek.

Hogy mostanában az alkudozások megújítására mi bátorította fel a conservatíveket, azt nem tudjuk, de annyi bizonyos, hogy mintegy három hét óta nagy sürgésforgás van a modern fekete seregben, a vezérek sokat érintkeztek egymással, a közvetítők, küldönczek ide-oda jártak s a nagy vajadásnak egy emlékírt lett szüleménye. Nincs szerencsénk a conservatív párt vezetőivel érintkezhetni, még kevésbé részesülünk ama kitüntetésben, hogy a párt egyik tagja lehetnénk, s így maga az emlékirat sem jutott eddig szemeink elé. Némi általános híreket mégis vettünk tartalmáról. Maga az emlékirat nem igen terjedelmes. Mindenelőtt utal annak szükségére, hogy az ellenzéki izgatásokkal szemben a mai közjogi állapot barátai szervezkedjenek s a jövő választásokban organisált egész képen egy kézre dolgozzanak. Azután azt magyarázza, hogy a conservatív árnyalat s a mai országgyűlési többség közt áthidalhatatlan ellentét, kiegyenlíthetetlen nézeteltérés ugysincs. A differenciát nem a közjogi kérdésekre, hanem a belpolitikára s ennek is kiválóság egyik oldalára, a vallási kérdésre vonatkoznak. E téren eddig mind a kormány, mind a képviselőház többsége oly irányban működött, mely a társadalom egyik

alapját az egyházat régi fényéből kivetköztetni, s általában megingatni készül. A conservatívek tehát a vallási politika terén akarnak bizonyos kedvezményeket, de követeléseik részletezését hasztalan keressük az emlékiratban.

Körülbelül ez a memorandum tartalma. Maga az irat már a Deákpárt néhány főbb tagjai kezébe került s mint általában halljuk, éppen semmi hatást sem keltett. Irányadó körökben egészen felesleges fáradságnak, czéltalan időtöltésnek veszik ezen memorandum-irakírást. Mindenki örövendeni fog, ha a conservatívek a Deákpárt érdekében, a Deákpárt zászlója alatt értékesíteni akarják a közügy javára régóta tétlenül heverő tehetségüket; de a Deákpárt elveiről való lemondással senki sem akarja a fúsiót megvásárolni. Ha a gárda az ész szavai előtt capitulálni nem akar, úgy maradjon ott, ahol van; a Deákpártnak nincs szüksége rá. Mint eddig, úgy ezután is ellesz nélkülük.

A közigazgatási művelődés érdekében.

Mennél nagyobb hullámokat vet a haladás, mennél szélesebb a felvilágosodás gyűrűzete annál magasabb fényben ég, mint megdönthetetlen igazság, a realis politika, a közigazgatási elvek gyakorlati fontossága.

A nép haladása — a nemzetgazdaság célja; minden, ami nagy és nemes, az a közigazgatás tárgya. A maradó dicsőség ma már nem a hódító Napoleonnak, hanem IV. Henriké, a ki tyukot óhajtott legalább egyszer minden héten fűzetni legszegényebb alattvalójának házában is.

„A kiélhetési minimum, mondja Thünnen a maga „Isolirter Staat“ jában, az ember létkérdése, a melyen túlhaladhat ugyan a kábuló fantasiákban hullámzó elme, de a melegülni képes szív soha.”

Mennél magasabb ez eszmények, mennél hasznosabb ezek gyakorlati alkalmazása, mennél inkább abszorbeálják napról napra az összes tudományok körét magokba: annál vigasztalanabb, annál megdöbbenőbb az ellentét hazánk fejletlen állapotára s egy nevezett politikuskaink vakmerősöké között, akik minden lelkiismereti furdalás nélkül mégis oda mernek lépni a törvényhozás szentelt földére, pedig magok tudják, mily részszert van bennük az ismeret a közigazgatási dolgok körül.

Ezért van aztán abban a visszás helyzetben törvényhozásunk, hogy az a l a k r a fordítottat mindedig a főszó, s hogy az eszmék hullámmata alatt a korszellem nyomását érző kiválóbb férfainknak is egy része képtelen levén magát a megváltozott viszonyok között tájékozni, félre vonul a komolyabb anyagi mánkálkodás elől, más rész s a hajlott korában bajlódik oly primitív teoriákkal tanulással, a melyek ha historiai szempontból érdekesek is, de gyakorlatban való átültetésre többé képtelenek. És ez a mi bajunk, hogy viszonyainknál fogva elzártan élve eddig a nagyvilágtól, nem képezhettük magunkat lépést az egy század óta e tekintetben óriást haladt nemzetekkel, minél fogva oly nemzedékünk, a mely az „a n y a g i t ö r v é n y h o z á s” teoriájának ismeretével lépne törvényalkotó testületünk csarnokába, majd nem teljesen hiányzik, s még az ifjabb generáció is, még mindig a mult hatása s a patriarchalismus melengető szárnya alatt és elveiben növelve otthon, ez elmaradt multnak egyoldalú ismerete, olykor csodálása által helytelen irányban indul meg legtöbbször a közpályán.

Milyen elszomorító jelenség nálunk, hogy mikor nyíltan hirdetjük, hogy nem a paragraphusok, hanem az anyagi jólét fejlesztése ment meg bennünket, ugyanakkor alaki törvények SS-ain rágódunk; hogy mikor belátjuk, hogy anyagi, s ezzel együtt járó szellemi felsőségünk biztosíthatja csupán existenciánkat, ugyanakkor évek során át vitatkoznak honatáink meddő kérdések felett; s midőn a művelődési áramlat hullámai között az eszmék mai fokára akarunk emelkedni, a kis városiasság sörény-kerítését elhagyni nem tudjuk.

Ez nem lehet sokáig így. Létezésünk biztosításának alapja közigazgatási fejlődésünk, s e fejlődést csak úgy eszközölhetjük, úgy biztosíthatjuk, ha szakítván a tornában lakó féreg teoriájával azokat, akik arra vannak, vagy legalább hiszik magukat hivatva lenni, hogy vezérek legyenek a hon regenerációjának szép, de nehéz munkájában, erre irányozzák működéseiket.

Radikal reformra van szükségünk, s e reformot saját magunkon tanulmányaink irányának megváltoztatásával kell kezdenünk. Az új idők

vivmányai s eszméi ellenében hiába állunk ki diadalra ódi elméleteinkkel. Dárdák, azok csak ágyuk ellen. S a látvány mosolyt kelt.

Más alapon nő fel az a nemzedék, amely magát győzelemmel biztathatja. Fogadjuk el ez alapot, s miveljük magunkat, s míg ez meg nem történik, addig ne is próbáljunk közelíteni ama szent házhoz, ahol egy ország javára kell törvényeket alkotni. Egy sor hazafi frázis, ha még oly szép is, ha mindennap elmondjuk is, nem elégséges arra, hogy bennünket honatáinkká avassanak.

Mennyi függő kérdéseink vannak nekünk, a melyekkel e haza jóléte annyira össze van forrva! Ki fogja azokat megoldani? Ki oldja meg a vám- és kereskedelmi szerződészek revisióját, az államadósági járulékok végleges fundatióját, a bank-szabadság létesítését, az összes adóreformokat, a mező-ipar s kereskedelem emelését, hanem ha azok, a kik a nemzetgazdasági új leveit hosszú és komoly tanulmány után magokéivá tették?

Elég volt már a próbálkozásból. Ügytelenség, következtelenség, soha nem valószínű theoriák nem szabad, hogy úgy grassáljanak ezután is, mint eddig közöttünk, különben minden javító törekvő szándékunk mellett is, úgy fognak járni, mint a Swift „Guliver liliputai utazásában” a szabó maga magas elméletek szerint készített kötősevel, a mely éppen h é t s z e r lett szűkebb, mint annak teste, a kinek kellett volna viselnie.

Ajánljuk azért ifjú nemzedékünknek, sőt mindazoknak, a kik hazai viszonyainkhoz alaposan kívánnak szólni, a n e m z e t g a z d á s z a t i t a n u l m á n y o k a t. Ajánljuk különösen azoknak, a kik egykor a képviselői pályára szándékoznak lépni. Aspiratiók, frázisok nem elegendők többé, hogy valaki magának azok alapján a „h o n a t y a i p a d o k o n” helyet követeljen. Szak képzettség, különösen anyagi nagy teendőinknél fogva, nemzetgazdasági szak-képzettség az a jelszó, a melylél legméltóbban zörgethet valaki a törvényhozás templomának ajtaján, ha azt akarja, hogy áldozata a haza nemzete által elfogadtassék.

„Máramaros.”

A szerb patriarcha választás.

Az utóbbi időben az ülésező szerb congressus működéséről a szokottnál sürűbben küldettek tudósítások, melyek közül kiváló figyelmet érdemel az, mely szerint a szerb nemzeti congressus elhatározta a patriarcha megválasztását. Ez uttal erről kívánok néhány szót szólni:

Sokan azt fogják kérdezni, hogy tulajdonképpen mi fontossága van annak, miszerint a metropolita választását oly nagy zajjal külön határozat által kellett megállapítani.

A törvény szavai szerint ugyanis a görög keleti egyház szerb nemzetiségű hívei egyházi, iskolai s alapítványi ügyeiket a congressus hozott s a fejedelem által szentesített szabályok értelmében intézik. Az előbbi congressus kidolgozott ugyan egy szabályzati tervet, de az nem szentesített, hanem módosítva a congressusnak vizsgálódott.

E módosítványok megvizsgálására volna hivatva a mostani congressus, hogy a szabályzat azután szentesítést nyerjen.

Tehát ma még a patriarcha választásra vonatkozó szabályzat nem hanem csak javaslati ételezik.

A patriarcha-választás e hó 8-ra van kitűzve, már most az a kérdés, hogy lehetséges leendő ez ideig nemcsak a javaslatban levő módosítványokat megtenni, hanem annak szentesítését is megyneni. De e választás nem is a congressus főladata, miután ez csakis a szabályzat megállapítására lett egybehíva. Ha tehát a választás mégis megtörténik, az már előzetes és érvénytelen, mert nem szabályzat, hanem csak javaslat alapján s oly testület által hajtatott végre, mely arra nem is hivatott.

E körülmény alapja, mely a szerbeket két ellenséges táborra osztja, két férfi személyes versengése, mely a vezérszerep körül forog. Miletics már régóta dicsekedhetik azon kitüntetéssel, hogy a szerbek bizonyos száma mint vezérét tekint, most jön egy másik egyén, ki szintén nem kevésbé ismert, e vezérségtől meg akarja fosztani, sőt a mi fontosabb, sokan azt hiszik, hogy ez utóbbi versengés által csakis arra tör, miszerint a nemzeti alap (nacionál fond) kezelője legyen. Kétségkívül ez fontos állás, amennyiben az illető szép jövedelmet húz, a mi nagyon elkel annál, ki rá van szorulva.

A zavarosban halászó párt a patriarchának Stojkovicot szemelte ki s minden lehető elkövetett, hogy hízegéseivel ez állás elfoglalására bírja, mi úgy látszik az öreg urnák a fejét kissé megis zavarta, mert mint mondják, hajlandó a patriarcha állást ily választás után is elfogadni.

Végül pedig ismét csak a kormányhoz fordulunk, hogy legyen már egyszer azon, miszerint a meghozott törvény mindenki által meg is tartassék.

Edgar Quinet véleménye a francia megyék szervezéséről.

A megyei vita hevében sokszor elcserezték elveiket. Én, ama szándékkal, hogy feltaláljam az igazságot, hallgattam a rendszerek előterjesztésével, melyek szemeink előtt hánnyattak meg. Azt keresem, miben szolgálhat multban szerzett tapasztalat tájékozással a jelenben.

Azelőtt a vidéki kormányzók voltak az absolutismus megalapítói; mindenütt a szolgálókat emelték fölényre; általok a vidékekben minden élet megsemmisítettett.

A forradalom bekövetkezék... Mit tesz legelőször is? Megbuktatja a kormányzóságot, az egykori despotismus megszemélyesítését, — meg alapítja a vidéki és megyei gyűléseket. Az élet mindenütt újra pezsg, a szabad szellem éledett. Az alkotmányos törvényhozó igazgatás alatt a megyék adminisztrációja a választott gyűlések kezében van. Ime itt van a megkülönböztető vonás, a francia forradalom öröksége, mely nem hajlik meg az egyeduralom előtt.

Brumaire 18-ka elérkezett, — utána a konsulat, ezt követé a császárság, vagyis az absolutismus visszaállítása. S mit tesz legelőször is? — Visszaállítja a XIV. Lajostól származott kormányzóságot Napoleon helytartóságának neve alatt, mert hiszen Napoleon császári lángelméje a császársági helytartóság megalkotásában tünt ki leginkább. Megjelölé azt pecsétjével; az emberek meghódításának módja nem vihető messzebbre. E napoleoni intézkedéssel együtt megkezdődik a csend, az akarat elfojtása a megyékben ép úgy a forradalom után, mint az egykori vidéki kormányrendszer által. E vas kéz megragad mindent, hogy azt egy járom alá szorítsa. Ha valami benyomást tett rám eltemben, az Franciaország elbőlűtsége, termékeltségére volt, visszavetettésvén szolgáltatásba először a konsulat, azután a császárság despotismusa által E földoklái tünemény mindenütt elterjed, együtt növekedve a helytartóság tekintélyével; csak az beszél, eselszik, tesz 400,000 ember nevében. Napoleon megbukott, de a vas kéz fönnmaradt, még most uralkodik a vidék felett.

Mi következik ebből?

Az, hogy meg kell szüntetni e kábultságot, visszatartani a fújtatót kezet, kibebbitni a központi tekintélyt, mely megakadályozza Franciaország bármely megyéjében a nyilvános élet fejlődését.

Az, hogy ha megakarunk menekülni az egykori kormányrendszer nyűge alól, mely még erősebben reánk fonódott a császárság alatt, akkor meg kell magunkat szabadítani a helytartósági kormánytól.

Az, ha ismét hatalmunkba akarjuk keríteni a 48-iki hagyományt, akkor a megyei igazgatást a kormányzó gyűlések ellenőrzése alá kell helyezni. Im ez a fonal, mely kivezethet bennünket a tömkelegből.

— Ugy van! — ugy! — mi sem igazabb; ez kézzel fogható igazság, és ha az indítványozott törvény magában foglalja minden részben a decentralisatio szellemét, akkor munkálkodunk igen könnyű volna. Örömet kezdünk el újra felkelteni a nyilvános életet Franciaországban.

De először a nehézségeket. Alig lépve be a kerékvágásba, a parlamentaris törvény egész más szellemet tár elénk, éppen mintha csak önmaga tönkretévésére volna alkotva. Azt várnók, hogy e törvény meennél több polgárt fog fölcsólitni önön ügyek kormányzására. E helyett minden egy kéttágy megyei bizottságon alapszik, és régi szokásként, az igazgató bizottságot a megyei tizek tanácsából választanák.

Ha arról volna szó, hogy minden ember hivatalnok legyen, nagyon világos, hogy ha egy és ugyanazon emberek kormányoznak kilencz évig — a mennyire időközre választatnának a törvény szerint — akkor azok tevékenysége akadályoztatik meg, akik őket követni találják. Így tehát éppen abban a központiságban vitetnek vissza melyből ugyanazon törvénynek kellene bennünket kivetnie.

És azután a tanácsnokok, kik kilencz évre választattak meg, elvileg a választók tömegének kinyomatai lesznek-e még akkor is?

Azért a nyilvános életnek megingathatlannak kellene lennie. A legegyszerűbb tapasztalás bizonyítja, hogy ha a hosszas szolgál szellemnek véget akarunk vetni, akkor a választásokat gyakran kell megújítani; akkor az ernyedség, melyet ki akarnak irtani, csak tovább fog tartani „testületi szellem” név alatt.

A második körülmény, mely azt bizonyítja, hogy a törvény nem jó, ez: hogy a megyei bizottságban a hivatalok nem lesznek jövedelmezők, vagyis, ami annyit tesz, hogy csak a gazdagok által tölthetők be.

Ezáltal ki van zárva a nyilvános ügyek vezetéséből a módos osztály, vagyis mindazok, kik a

Mai számunkhoz egy negyed iv hirdetés van mellékelve.

napi munkálatnak élve, leginkább vannak érdekelve, miszerint részletes tudomásuk legyen az igazgatás állásáról.

Vége az átalános tanácsnak, mely ekkép van alakítva, az a rendeltetése, hogy gyámnoksága alatt álljanak a községi javak. Ha a nyilvános élet újra akar születni Franciaországban, az csak a községek által történhetik, s ezek azok, melyeket a törvény meghódít. Tehát világos, hogy kiszáritaná a nyilvános élet forrását.

Akarjuk, kívánjuk Franciaország regenerációját. De láthatják önök, minő lehet egy részrehajlatlan ember zavara e törvénnyel szemben. Két egymástól élesen különböző szellemet árul el a törvényjavaslat, melyek egymással életre-halálra küzdenek: először a decentralisációt kívánja, de részben én is mellette vagyok: más részről azonban elrontja azt, amit alkotni kíván, nagyon soknak ígér hasznót, azonban csakugyan kevésnek, néhánynak ad valamit.

Hogy van az mégis, hogy a decentralisáció, ha az nem a nyilvános élet határainak terjesztése, a nagy számnak részvételét lehetővé teszi a közös munkára, mindnyájuk érdekeinek viselésére? —

A decentralisáció, melyet nekünk ajánlanak, szoros oligarchiára vezet, vagyis egy új centralisátóra, ép olyanra, a milyentől menekülni óhajtunk.

Hogyan van az, hogy Franciaországban nem tudunk soha egyebet, mint nagy elveket felállítani, és azokat csak tönkretesszük, a helyett, hogy szorgalmazzuk.

A decentralisáció ép úgy, mint a szabadság nem volna ránk nézve egyéb, mint családok, mely a centralisatio és szolgálat halójába vonjon?

Föltüntetem a két szellemet a törvényben, a melyek egymással ellenkeznek: az első vagyunk mi magunk, a második halálós ellenségünk? — mit tehetünk, — mit kell tennünk? — Nagy kérdés, melynek fejtegetésénél a legjobb emlék a pártokra oszlohatnak. Elfogadjuk-e a két ellentétes elvet, ha elfogadjuk a törvényt? De akkor meg kell nyugodnunk egy küzdelemben, mely tele van kelezéssel s melynek kimenetelét senki sem láthatja előre. Megmenekszünk tőlük, ha visszavetjük a törvényt? — De ez annyi épen, mintha elvetnők elvünket, mert ellenpártiak szokása épen azt közli egybe az ellenséges elvvel.

Hogy ítélhessünk a kérdés fölött, magasabbra kell emelkedni. Számomra mindabból, amit mondok kézzel fogható igazság marad hátra. Ez az igazság íme: a törvény, úgy amint van, a monarchia számára való, s alapszámban ellenkezik a köztársasággal.

Minden elő van készítve a polgári törvényben, amivel a monarchiának lehet szolgálni: a nagy tömeg kizárása, a hatalom központosítása egyes kezekben, hosszú időre választott hatóságok. Ezek mind a királyság rendes, szűkössé föltételei; nincs egyéb hátra mint a polgári alapon egy dynastiának politikai épületét fölláttatni.

De ezen föltételek kizárják a köztársaságot; ezen monarchiai elemekből álló polgári törvény nem fogadható el önök által köztársasági alapul.

Mindez arra ösztönöz engem, hogy félrevessem azt a törvényjavaslatot, amely elének van terjesztve. Hogy pedig elfogadjassuk, akkor meg kellene szabadítani a törvényt azon szándokaitól, melyek valóságos alapkövei egy monarchiai kormányának, de zátonya a demokratiai és köztársasági elvek elterjedésének, melyekben Franciaország jelenleg üdvös és újjáalakulása reményét helyezi.

E d g a r d Quinet.

Az állam és egyház közötti viszony új megállapítása Schweizban.

A schweiczi köztársaság képviselője f. é. nov. 6-án egy rendkívüli ülészakra fog egybe gyűlni, mely alkalommal tanácskozás alá venni a langenthal népgyűlésen hozott azon érdekes határozatokat, melyek az állam ügyeinek elválasztását célozzák az egyháztól, ezen határozatok a következők:

1. A polgári és politikai jogok biztosítására a kantonokban ezentúl jegyzékek (anyakönyvek) vezetendők, a születés, hovatelt és halálozások felett.

A jegyzékek alakja és a hivatali állások kijelölése, a kantonokra bízatik, melyek azokat vezetni fogják.

2. Az egybekelési jog a szövetségi védnöksége alá helyeztetik. Azokat megszorítani ökonomiai tekintetekenél, avagy az egybekelendők eddigi maguktartásánál fogva nem szabad.

Valamely kantonban a törvény szabályai szerint kötött házasság az egész szövetségi területen ismertessék el. Ép úgy ismertessék el az egész Schweizban valamely küllalamban annak törvényei szerint kötött házasság, ha annak megkötése azon időben a hazai kanton törvényei és a jelenlegi szövetségi alkotmány határozatai folytán, nem volt megfogható.

3. A vallásszabadság biztosítottatik. Senki sem kényszeríthető valamely vallási elv letételére, egy felekezet vagy vallási társulathoz tartozni, avagy vallási szertartás véghezvitelére.

A polgári és politikai jogok és kötelességek vallási elvtől és vallási nézetektől és véleményektől függetlenek.

Vallás-változás, úgy a papi állásból való kifejtés, szerzeti eskü feloldása, nem vonhatnak maguk után jogi hátrányokat.

Senkinek kötelezhető egy felekezet vagy vallási társulatnak, melyhez nem tartozik, felekezeti céllakra adni fizetést vagy szolgálatot tenni.

Senki sem tagadhatja meg a polgári és politikai kötelességek teljesítését vallási okokból, ép úgy nem mentheti törvényellenes cselekedeteit vallási nézetekkel és véleményekkel.

4. Az isteni tisztelet szabad gyakorlata megengedtetik a szövetség egész területén az erkölcsiség és a nyilvános rend korlátai közt.

A szövetségnek és az egyes kantonoknak jogában áll, kellő szabályokat érvényesíteni, a nyilvános rend és a béke fentartása végett az egyes felekezetek közt.

Nem szabad oly intézkedéseket tenni, vagy

határozatokat hozni; melyek a nyilvános rend és békével a felekezetek közt ellenkeznek.

A kantonok egyezkedései papi hatóságokkal helybenhagyás végett a szövetségi tanács elé terjesztendők. Ezek megtagadandók, ha az egyezkedések a szövetségi állomány vagy törvényeivel ellenkeznek.

Külföldi papi hatóságok rendeletei a szövetségi tanács helybenhagyása nélkül hivatalosan ki nem hirdethetők. A kihirdetés megtagadandó, ha a rendeletek a szövetségi alkotmány határozatai avagy a szövetségi törvények ellen intezvék.

A szövetség nem ismer el külföldi hatalmaság részéről papi képviselőt (Nuntiatúr).

5. A szövetség a kantonoknak megadja azon jogot, hogy a papok választását, hivatali idejüket tartalmát, megszűntetését és egyéb állásukat illetőleg törvényos szabályokat hozhassanak.

6. Senkitől sem szabad megvonni alkotmányos törvényhatóságát, kivételes törvényhatóságokat felállítani nem szabad.

A papi törvénykezés megszüntetik. Működési házassági perekben a polgári bírora ruháztatik át.

7. A szövetség beleegyezése nélkül ezentúl új vallási szerzeteket és papi testületeket felállítani nem szabad.

A jezsuita-rend és annak céljaiban működő veszerzet társulatok a Schweiz egyik részében sem hethők fel. Azoknak működése egészben és egyenként az iskolákban és egyházakban tilos.

8. Pártolja a szövetségi tanács javaslatát, mely az eddigi 64. pont első kikezdésében e szavakat „világi állása” törölni akarja

(Az eddigi szöveg ugyanis így hangzik: Választható a nemzeti tanácsba minden világi állásbeli szavazatképes schweiczi polgár)

Mindezen határozatok miként már fennebb említettük a nemzeti tanács elé terjesztettek.

Bern, aug. 1. A szövetségi tanács jóváhagyta az Ausztriától származó tervet, mely szerint Dipoldsan-Fussach mellett átmenetileg létesítve, a Rajna nem folya többé a bodeni tóba hanem saját mederrel bírta.

Az aradvidéki nép-tanítóegylet évi nagygyűlése aug. 3-án Uj-Szt.-Annán.

A hazai népnevelés megdöbentő állapotának orvoslására a bold. közoktatási miniszter intézkedései közt kiváló helyet foglal a vidéki néptanítóegyletek létesítésére utasított fölhívása, mert ez alkalommal szolgál az illetők közt, a nevelés érdekében oly eszme- és nézetcsere, melynek áldásos eredménye kisebb nagyobb mértékben idővel a legkisebb falusi iskola növendékeire is kihat, amennyiben az ily gyűlésen megvitatott pedagógiai kérdésekből vont tanulságok a tanítók fölfogása s tanmódszerére mindig reformáló s javító hatással kell hogy birjanak.

E szempontból kiindulva, a szt.-annai nagygyűlést eléggé fontos horderejűnek találjuk, arra nézve, hogy lefolyásáról néhány szóval megemlékezzünk. Szt.-Anna mv. példánul szolgálható buzgalommal ajánlkozott már hónapok előtt a népnevelés érdemteljes napismasági irányában a szívélyes házigazda szerepét vállalni, s így az ottani derék, minden nemes és hazafias ügyért nemes hévvel buzgólkodó jegyző P a l á g y i Károly s a rendező bizottság farságos elnöki tisztét magára vállalt B e r n a r d Péter ottani tanítóval vállatve iparkodtak, hogy az érkező tanítók kellően szállással ellátassanak, a gyűlés helyiségét díszesen berendezék, szóval mindent megtegyenek, hogy a népnevelés ügyének fontosságától áthatottságukat bebizonyítsák.

Az előtte való napon tartott előértekezleten megállapított sorrend értelmében az egybegyűlt 40—50 tanító Auer vendéglőadója nagy és szépen díszített termében összegyűlvén, először is a község bírája H e u b e r g e r ur németül egyszerű de meleg szavakban üdvözölte az egylet elnökét Simay Istvánt és az egylet tagokat. Szavai éljennel fogadtattak. Nyomban B e r n á r d ottani tanító egy csinos német „hozott isten”-t intézett kártyasához, mely megjelénztetett. Most P a l á g y i Károly jegyző mondott egy talpraesett magyar beszédet, melynek minden szava elárulta, hogy egy lelkes iskolabarát szívből eredtek. Zajos tetszés követte jegyző ur lelkes szavait.

Az üdvözlő beszédek végeztével, S i m a y István egylet elnök. egy szakavatott, jól átgondolt s számos jó eszme s érdekes adat által illusztrált beszéddel nyitotta meg a gyűlést. E szép s tanulságos beszédet, mely az összes hallgatóság érdekeltségét mindvégig leköttötte, egész terjedelmében közlendjük lapunkban. Az előzárás megszűntével, a felolvasások sorrendje következett s azt M i l l i g J. pestuti főlelmi tanító ur nyitotta meg „A mértan szükségessége s alkalmazása a népiszkolákban” című kissé hosszúra nyúlt, de nagy szakismeret s szép iránylyal irt értekezésével. Szerző mélyen belenyúlt a gyakorlati életből vett adatok tárházába, s azokat elméleti fölvetésekkel kibővívte, sok helyt igen érdekes s tanulságos mozzanatokat tüntetett föl. Felolvasása végeztével kiérdemelt éljen jutalmazta a nagyszorgalmu derék tanítót. Millig értekezése a mértan elemi-elek a népiszkolákban szükségességéről érdekes élelnek vita tárgyát képezte, melyben M e s s e r M. Némethy K., Nagy József és S i m a y J. urak résztvettek. Különösen Messer igen találó s erőlyes szavakkal említette föl az okokat, melyek nemcsak a mértan, de más szükséges tantárgyak kel-lő mérvbeni oktatását is gátolják. Égető szükségnek hangzott, hogy oly férfiak nevezessenek ki, a tanügy élére s vezetésére, kik arra kellő szakképzettség s tájékozottsággal bírnak. Találós szavait több ízbe zajos tetszés szakította felbe.

Igen érdekes, szép s tanulságos felolvasást tartott ezután G r ü n w a l d Lipót ur „A betöltéscézró tanrendszerről, melyet az abban foglalt nagy pedagógiai tanulságoknál fogva közelebb lapunk tárczájában közölünk fogunk.

Az előadások sorrendét S z ü c s József aradi pestuti főlelmi tanító „A néptanítók anyagi jövő-jéről” című igen melegen s helyesen okadatolt javaslatára zárta be. Miután az illető egészségszem-

pontból gátolva volt személyesen megjelenhetni, munkáját L e l e János a derék s szorgalmas egylet jegyző olvasta fel. A közgyűlés egyhangulag magáévá tette Szücs javaslatát.

Az előadások végeztével elnök megköszönné a jelen volt vendégek szives megjelenését, a mai nagygyűlést befejezettnek nyilvánítá.

Délutáni 1 óra után a társasbéd vette kezdetét, mely a lehető legkedélyesebben folyt le, annyival inkább, miután a nagyszerű emlékező tehetségéről híres és több tekintetben igen eredeti fogadás A u e r Ferencz oly kitünő izletes ebéddel s tiszta jó italokkal látta el a vendégsereget, hogy arról valamennyi aradi fogadós példát vehetett volna. A cigány zene egész ebéd alatt szolt s az áldomásokban sem volt hiány. Nagy tetszést arattak S i m a y, Palágyi, Grünwald, Fekete esküdt és Nagy József toaszta. — Este, mint már említettük volt, kedélyes tánczvigalom nyújtott kárpót-lást a tanítóknak napi fáradsalmukért.

Másnap a pénztár állásának bemutatása s szám-mos más egyleti ügyek elintézése után a leköszönt tisztikar s választmány helyébe egy másnak választása intéztetett el. Simay semmiképen sem akarván az elnökséget újra elvállalni, egyhangulag elnöké Nagy József, első alelnöknek G r ü n w a l d Lipót, 2-diknak S o m o g y i József, jegyzőkné: S z ü c s József, L e l e János, és G r e g u s István, pénztárnoknak L o s o n c z y Alajos, ellenőrnek M e s s e r Márton, könyvtárnoknak M i l l i g J. lett megválasztva. — Választmányi tagok: Simay István, F i f á n s z k y János, Z a d r a v á t z Ödön, G y ö r g y ö s y Rudolf, O s e r n y e i Gy., L e n d v a y S., N e u m a n n Á r m i n, S i n k o v i t s J., B e r c s é n y i Lajos, Nagy Péter. — Vidéki tagok közül: S t e u e r János, B u j a Gy., B e r n a r d Péter, H e r m a n H u g ó, K o v á c s F e r. és K l i n d a József.

Megemlítjük még, hogy S i m a y kitünő tapintattal vezette mint elnök a nagygyűlés összes ügyeit s hogy az aradi iskolaszéket mint hivatalosan kiküldötték B e t t e l h e i m Vilmos és T i s z t i Lajos képviselték, kikhez mint a tanügy ismert barátja s az egylet tisztb. tagja H i r s c h m a n n J. ur is csatlakozott.

Akik pedig szerencsések voltak e nagygyűlésre az Isten és jó időváltából ez egyszer ép tagokkal a gyalázatos rosz országuton eljuthatni s onnan visszaérkezni, kérve-kérk a megyei hatóságot, eszközöltesse teljes szigorral ez ut rendbehozását s kötelezze az illető községeket a roppant sok s az ut mellett éktelenkedő s z e r b t ö v i s kiirtására.

Simay István elnöki megnyitó beszéde az arad v. tanítóegylet augusztus 3-ki nagygyűlésén.

Mélyen tisztelt nagygyűlés!

Szeretet Űgytársaim!

Mi, kik igénytelen bár, de minden esetben mamár hála a szellemébredés nemtőjének, figyelemre méltatott s nélkülözhetlenül vált tényezői a polgári társadalomnak, a népaevlés legmagasabb eszméitől áthatottan, azon célból gyűltünk egybe: hogy hazánk leendő polgáraitak szellemei s ez által anyagi jólétüket is célzó, nemes törekvéseink által biztos alapok lerakásához — tudományosan képzett népnevelőkhez illoleg — művelt szándékuk színvonalán álló eszmecsereink által egy homok szemmel hozzájárulunk; Jeróni akarván ez által tartozásunk egy részét; megtenni hazánkért, mit tenni hivatásunk, kötelességünk!

Midőn ezért a mélyen tisztelt nagygyűlés minden tagjának ezen önzetlen nemes és magasztos célból idezarándokolásáért, szívem melyéből köszönetet mondok, egyszersmint üdvözlöm önöket egyenként s összesen!

Engedje a felsőszéges isen, hogy önök tisztelt barátjúi s pártfogójai a nevelés ügynek, buzgó f. radozásuk legszebb jutalmát nemes tettükben találhassák fel. — Isten éltesse önöket népnevelés szellembajnokai!!!

Alapszabályaink 2. pontja egyletünk célját tartalmazza, mely a tagoknak a további önkép-zést tüzi ki elodázhatlan feladatául.

Nézzünk csak kissé szét lelki szemekkel a nagyvilágban, vizsgáljuk elfogulatlanul földrés-szünk lakóinak a szellemi vívmányok nagy horderejű kihatását, kaitassuk az okokat, melyek e hal-latlan vívmányok okozói, s lehetlen be nem lát-nunk, miszerint a nagy előnyot a nemzetek között, az egyiknek: a tudományos ismeretek általánosítá-sa, a néprétegek közötti meghonosítása idézte elő.

A közel jövő kitüntetendi nemzetünk élereva-lóságát is, mert az európai constellatiók már jelzik, hogy nemzetünk élethalál harcra ki nem kerül-hető.

Igaz, nemzetünk fényesen bizonyította be, a történelemba is ragyogó betűkkel bejegyzett ön-védelmi harcban (48. 49. évben) életre valóságát; de a mai korban már a szellemi fegyverrel vívja ki a győzelmet, a hősiesség bátorság nem elegendő kellék.

Mióta a vén Európának kerekeit a középkor vágányából oly ügyesen lökcenté ki a haladás szelleme, azóta rohamos torlódásai mutatkoznak a szellemi haladás s maradásnak a mely nemzet a józan szellemi vívmányokat századunk e megbe-csülhetlen gyümölcsöt, nem iparkodik sajátjává tenni: az úgy jár mint a korhatag fa melyet a ha-ladás vihára tönkre juttat.

Tekintsük meg figyelmesen az ez évi szülte Európa ujkiadásu térképét, lehetetlen gondolkoz-ni tudó főnek észre nem venni azon szellemi fö-lényt, melylyel azon térkép készítő rendezett ki az elsőbbséget magának vindicáló föltételek hi-valgót, oly példa adólag megtorolta. Igen mert a szellemi erő előtt a törpe nyers erőnek hátterbe kell vonulnia.

De kik által s mi módon fejlesztetett oly ma-gaslatra azon nagy nemzettestnek szelleme?

A feleletet e feltett kérdésemre mindnyájan tudjuk, a korszínvonalán álló paedagogiai s tudomá-nyos paedagogok által.

Midőn a történt események okai felett elmél-kedni magamnak szabadságot veszek, ugyan ak-kor engedtessek meg nekem az azokból levonható tanulságot is jeleznem.

Tekintsük meg először is hazánk paedagogiá-jának hőmérőjét, hogy az a forr-, vagy fagypon-t felé culminál-e?

Ezen hőmérő az 1870. évi okt. miniszteri jelentés az országgyűléshez.

Hogy a magyarhoni néptanítók tudományos készsége, megfogolult, fennkölt szellemű köz-oktatási ügyérnk által az 1870. évi jelentésében, mely hazánk törvényhozó testületének s ez által művelt közönségünk — Európának mint jelentet-tett be, előttünk nem ismeretlenek. — Csakis a beünküket legközelebből érintett tételeit szabadjon idéznem.

A jelzett jelentés szórul szóra rólunk, illetőleg képzettségünkről így következik: A tanítók lét-számának elégtelensége mellett, a népiszkolai ok-tatásunk intenziv haladásának másik nagy akadá-lya: a működő tanítók nagyrésznének képzetlen-sége. Mióta a népnevelés vezetésével, foglalkozom, igen sok tanítónál meglepő műveltséget láttam, s örömmel tapasztaltam, hogy tanítóink jelentékeny része, a mennyire helyzete s a rendelkezésére álló művelődési eszközök megengedik, iparkodik saját szakmáját tanulmányozni, a korral haladni, ismer-teit több irányban nevelni. — Sok szép bizonyító példát szolgáltatnak erre az utóbbi években sa-porodott tanítói egyletek, a tanítóknak a „Néptanítók Lapjában” megjelenő számos dolgozataik, és a tanfelügyelőknek az iskolák látogatása alkalmá-val tett tapasztalásaik. De másfelől fájdalommal kell megvallani, hogy egy részök még annyira sin-csen az oktatásra képesítve, hogy a kellő paedogo-giai és didacticai előképzettség hiányában még szakműveltségüknek öntanulmányozással való után-pótlásra a továbbhaladásra is alig képesek. — Nem csak a tanítás helyes módszerét nem ismerik, de még azon pozitív ismereteknek sincsenek birtoká-ban, melyeket törvény szerint tanítaniónk kellene Sőt nem egy szomorú példa bizonyítja, hogy né-mely tanítók még az egészen elemi ismereteknek sincsenek birtokában. Így p. o. Zemplémeügyében 17 oly felekezeti tanító van, ki írni nem tud!!!

Különösen gátolja népoktatásunk haladását azon körülmény, hogy a tanítók nagyrésze a leg-szükségesebb taneszközöket, p. o. térképeket, föld-gömböket, természetrajzi ábrákat stb. önmaga sem ismeri s azokat a tanításban használni nem képes. — A természetrajzi legközségesebb ismeretek-nek annyira híjjával vannak, hogy p. o. tanfel-ügyelők jelentése szerint több helyen a villámot vagy az ugnevezett menykővet, mint a felhőkből aláhulló kocsonya anyagot, vagy épen követ is-mertették a gyermekek előtt.

Elmondja továbbá a jelentés azon okokat, ma-lyekből a képzetlenség és tudatlanság származik; Ugyanis: Sok tanítóállást oly egyénekkel töltenek be, kik sem képezdebe soha nem tanultak, sem más uton p. o. középtanodai alsóbb osztályokban a tanítandó ismereteket meg nem szerették, s nem legfőlebb a templomi szertartásokat s néhány egy-hazi énekeket tanultak be. Felhozza továbbá az eddigi tanítóképezdek hiányait, a tanítók tulze-reny fizetését, mely a megölhetést sem biztosítja teljesen, annál kevésbé fordíthat abból az illető szakkönyvek szerzésére, mi miatt ritkábban vál-lalkoznak képzetlebb egyének ezen pályára; ugyan csak okuk hozza fel a tanítóknak a műveltebb tár-sasköröktől elszigeteltséget stb.

Élénk ezen jelentésben egy tükör állittatik, melyből netaáni hiányainkat — ha ezek között volnának kinézheessük. A nagy szellemnek, ki je-lentése által csakis a hazának, azok polgárainak és a nevelészet alanyainak kívánt hasznos szolgál-atot tenni, itt tünik ki irántunkai szeretete s elismerése; mert nem az az én jó barátom, ki gyalr-ságaimat palástolja, ki hiányaimért dicsér; hanem az: ki előttem föltárja; — emberi kötelesség lévén a tökélyesbülés.

Ugy hiszem, a nagy szellem e jóságára csak úgy leszünk méltókká: ha ezen korszakot alkotó a tanítók képzettségéről és műveltségéről felmuta-tott jelentést, tüzetes figyelmünkre méltatjuk.

(Folytatása következik.)

A versaillesi haditörvényszékek.

A commune férfiai ellen megindítandó eljárás ügyében a „Journal des Debats” Versaillesből kö-vetkező közleményt hoz, mely kétségkívül a tü-relmetlen közvélemény megnyugtására iratott: Látom — írja levelező — hogy Párisban csodál-koznak s türelmetlenkedni is kezdenek azon lassu-ság miatt, melylyel a vizsgálat folyik. Mégis e las-súság oly határozat következménye, melyet annak idején nem rosszallással fogadtak, főleg pedig a ra-dicális lapok által meg nem támadtatott, melyek most a legkeserűbben nyilatkoznak a per elhalasz-tásáról. Ez ama határozat volt, melyet a kormány Páris bevétele előtt kihirdetett, hogy a lázadók a közönséges jog alapján fognak elítéltetni.

A lázadókról szóló közönséges jog szerint kik vádoltnak, hogy fegyveresen, vagy más módon a törvényes kormány ellen oly megyében, mely ostromállapotba volt helyezve, po lgarháboru részesei voltak, a haditörvényszékek hatásköréhez tartoznak. A közönségben ezen joghatóság eljárá-sa fölül bizonyos tévedések igen el vannak terjed-ve, sokan azt képzelik, hogy a bíróságok igen gyorsan ítélnék, mert azon sommás igazságszolgá-latással tévesztik azt össze, melynek alapján a harc idején vagy a csatatéren fegyveresen elfogott lázadók per nélkül elítélhetni.

Ezen megfélemlítési és büntető eszköz a ka-tonákat illeti, a meddig ők magok ki vannak az ablakból vagy torlaszokból jövő lövéseknek téve. Mihelyt azonban a küzdelem véget ért, a lázadó oly vádolt lesz, ki rendes törvényszék elé tartozik akár polgári, akár katonai törvényszék elé. Ezen utóbbi, törvényeink által elismert joghatóságnak meg van a maga szervezete és eljárása, melytől el-térni nem szabad. A hadi törvényszék egy elnök-ből (ezredes vagy alezredesből) és hat bíróból, és pedig egy zászlóaljparancsnokból, két kapitányból, egy hadnagyból, egy alhadnagyból s egy altisztből áll.

Az eljárás majdnem egészen a polgári tör-vényszékéhez hasonló s se nem egyszerűbb, se nem gyorsabb. Itt mint ott, vizsgálati parancs kell; a

vizsgálatot azután egy tiszt-előadó vezeti, rendszeren egy kapitány, ki a tanukat, a vádlottat kihallgatja s az esetről jelentést készít. A befejezett vizsgálat után a vizsgáló tiszt az iratokat a köztársaság biztosához (rendesen zászlóaljparancsnok) küldi, ki azokat a zárjávalatokkal a tábornokhoz meneszti. (Ez esetben ez Appert tábornok, ki a parancsnokoló tábornokot delegáció alapján képviseli.

A tábornok szabadon bocsátást vagy a hadi törvényszékhez való utasítást rendeli el. Az iratok ekkor ismét a köztársaság biztosához mennek, ki három nappal a hadi törvényszék összeülése után a vádlottat a határidőt, a vád tárgyát, az idevonatkozó törvény szövegét s a tanuk neveit tudatja s egyzersmind értesíti adja, hogy ha nem választ magának védőt, számára hivatalból fog ilyen ki-rendelteni. A vádlotthoz intézett kérdések csak öt szóval kettő ellen dönthető el; enyhítő körülményeket egyszerű többséggel lehet elfogadni. A bűntetés ismét öt szóval kettő ellen mondandó ki. Ha egy bűntetésre sem kerül össze a szavazatszám: vádlott a reá nézve legenyhébb büntetés alá esik. A határozatok a vádlottra enyhébbek, mint a polgári törvényszékek hason eljárása. Ha megmondjuk, hogy ez eljárás 30,000 emberre kell alkalmazni, a vizsgálat lassu folyama meg nem lehet bennünk. De azt is kérdezik. Mért nem ítélték már rég el legalább a vezetőket, kiknek bűne flagrans, a commune tagjait, kik csak a jövő hetekben jönnek bírálék elé?

Kétségkívül kézzelfogható, hogy nem volt hosszú vizsgálatokra szükség, hogy mihielyt azonoságuk megalapított, rajuk a törvény alkalmaztassék. De talán igen hosszú és beható vizsgálatra volt szükség, hogy mindenkinek szerepe pontosan kimutattassék, a papírok megvizsgáltságának, s ezen férfiak viszonya egymáshoz s a külvilághoz kiderítették. Ha ez eléretett, ha e per a commune valódi és titkos történetét, amennyiben azt kideríthetn, fogja nyujtani, ugy az ily vizsgálatra fordított időt, mely nemcsak a perre, hanem az egész ország jövőjére a legnagyobb érdekekkel bír, nem lehet sajnálni.

Irodalom.

— A Szana Tamás által igen sok gondnal szerkesztett „Figyelőből” megjelen a VII. füzet, tartalmazva a július havi számokat. E füzetek mindenestre maradtak becsüek, megérdemlik, hogy a közönségtől pártolásban részesüljenek.

* Benedek Aladár „Hulló levelek” című költeményfüzete gyönyörű kiállításban megjelent Aigner Lajosnál, s kapható egy forintért. A fővárosi sajtó Benedek ezen legújabb művét éles bíráskodás alá vette, s többnyire mindenkéi elítéli. Mi sem mondhatunk egyebet e műről, mint azt, hogy az egy, az élet, s főleg a szerelmi kéjelgés örömeivel eltelt, sokat, nagyon sokat élt, s ennél fogva magasabb szerelmi érzelmekre már fogékonytalan kebelbel bíró ifjú lélek emlékeinek, tévesztett irányt vett káros kifolyása. Vakmerő kezekkel lebbenti ez föl a fátyolt a szerelmi mámorban töltött boldog emlékü éjék kimerítő örömeiről, s egy oly érzelmvilágot tár föl, melybe belépve, letörölődik a költészeuről a magasztosság himpora, s az anyagiság, teljes mesztelenségében, csábító színekkel fölékesítve igyekszik a kéjes bűnök követőket szerezni. „Az ő bűnei megbocsátatik neki, mert nagyon szeretett,” a biblia e mondatát veszi mottoul Benedek, azonban neki, ha még oly nagyon szeretett is, soha nem lehet megbocsátani azt, hogy szép tehetségét ily kárhozatos irányban használta föl. A szerelem csupán bizonyos — az eszményi határig bír jogosultsággal arra, hogy megénekeltessék, mihielyt az testet, anyagot nyer, s átlépte az eszményiség határát, megszűnt tárgya lenni a költészetnek, mely a magasztosért, a szépért a dicsőért lelkesülhet, de az érzékiért soha Benedek Aladár a „Hulló levelek”-ben az érzék kéjes emlékei által lelkesítve pengeti kárhozatos ügyességgel lantját s beismeri, hogy kimerült, hogy már csupán képzelegni tud, s lantjáról nem a megbánás szívhez szóló hangjai kelnek, hanem dacbanos fölemelt föl hangja az emberiség fülebe azt, hogy „élvezetek, élvezetek!” s megfőten igyekszik azt, a mi megfőtetetelen, a „karöltve fenkölt kéjes érzelmek,” ez tájpa mi üditi, élteti. Benedekben igen szép tehetség rejlik, mit már nem egyszerűen tetteleg is bebizonyított, s mi, mint őszinte jó barátai igen sajnálnók, ha benne irodalmunkban a bukott angyalok lantosát látnánk támadni. Hagyjunk fel ez irányról, térjen vissza inkább világítáldalmához, énekelje meg a nyomort, a szenvedést, hiszen annyi tárgy van, miket illetett hangon megdánolhat, ne bocsátkozzék a testiség, az érzékiség posványába, honnan ha bár mily szeraphangokon szól is az emberekhez, a legtöbb sajnálkozással s undorral zárja be azok előtt füleit.

Táviratok.

Bukarest, aug. 3. Azon osztrákok érdekében, kik romániai kötvényekkel bírnak, Beust csatlakozik a német kormány által a vasutkérdésben tett intézkedésekhez.

Bécs, aug. 4. Berlini tudósítások szerint a két császár találkozása 11-kén, vagy 12-kén lesz Ischben.

Páris, aug. 4. A pénzügyminiszter a nemzetgyűlésben közli, hogy a német megszálló hadsereg mártól fogva 500 ezer ember helyett csak 150 ezer embert számírl.

London, aug. 3. Enfield az alsóházban alaptalannak mondja a hirt, mintha az angol kormány az angol szigetekben székhelyet készítené elő a pápa számára.

Páris, aug. 4. Versaillesi hírek kétségbe vonják a lapok jelentését a Thiers felhatalmazásának meghosszabbítására vonatkozó indítványról. Az indítvány szövege még nincsen megállapítva. A balközép 4 tagu bizottságot küldött ki, mely ezen ügyben egyezményt eszközöljön ki a jobbol-

dallal. Thiers elvben elfogadta az ellenséges megszállás által kárt szenvedett megyék országos kárpótlását.

Legújabb.

Berlin, aug. 4. Favre Trochunek a nemzetgyűlésbe tett nyilatkozatait egy ide érkezett jegyzékében hir szerint desavoualta, amennyiben azok ugyanis Bismarcknak és a német katonai hatóságoknak a commune felkelésében állítólagos résztvevésére vonatkoztak. E jegyzék kifejti továbbá, hogy a francia-német viszonyok soha sem lehetnek barátságosabbak, mintha Németország az annectált tartományokat visszaadná.

Versailles, aug. 3. A nemzetgyűlés mai ülésében a departementalis törvényjavaslat 31. §-a, mely a tanácsülésekről szóló jelentések közzétetését szabályozza, elfogadtatott, míg az ezen közzétetés körül teljes szabadságot indítványozó módositvány 362 szavazattal 248 ellenében elvetetik.

A pénzügyér az invasio által sujtott departementokra vonatkozólag interpelláltatván kijelenti, hogy az állam semmi esetre sem fogja ottan a poroszok által beszédett indirekt adókat követelni. A poroszok 15 százalékkal többet követeltek ezen adóknál, de a francia kormány közbelépésére abban állapodtak meg, hogy csak az egyenes adók kétszerezendők meg.

Némely városok előlegkép teljesítették fizetéseiket; a lakosság mitsem fizetett s így a francia kormány csak ezen a lakosok által nem fizetett összegeket követeli, hogy a városok előlegeit visszafizethesse. A poroszok által követelt magasabb adók többlete a francia kormányhoz fizetettik visszamely azért felelős s azt a községekhez visszajuttatja.

Ezután felhossa még a pénzügyér, hogy azon községek, melyek a békekötés óta élelmezési költséget fizettek a poroszoknak, avégett kellő alakban felszólaljanak. Tegnap a második fél milliárdot is teljesen lefizették, s ma a megszálló hadak 500,000-ról 150,000 re szállíttatnak le, monda végül P. Quertier, mi az élelmezési költségeket jeientékenyen alábbszállítja.

Páris, aug. 4. Ordinaire hir szerint interpelláltatni fogja a kormányt a nemzetgyűlésben a chartresi hercegnek csapatparancsnokká történt kinevezése miatt, különben hírlík, hogy e kinevezés még nem történt meg.

Ujdonságok.

* A városunk által, a közbiztonság körül szerzett számos érdemei elismerésül diszpolgárnak kinevezett gr. Ráday királyi biztosnak megküldendő hivatalos okmány elkészült, s kiállítás, rajz s szépségre nézve a legszebb ilyen művekkel vetekedhetik, s fényesen igazolja a nagy hírnevet, melyet Posner Károly Lajos képe ily művek kiállításában rég kivívott. E mű a tegnapi előtti közgyűlésnek lett volna bemutatandó, ha a városatyák legnagyobb részének elmaradása lehetlenné nem teszi a közzétételt megvárthatását.

* Vinga városa szintén egy meleg hangon irt halányilatozatot küldött a mult napokban gr. Ráday kir. biztoshoz.

— Tegnapelőtt, pénteken éjféltől körülbelül egy óráor valamennyi toronyban félrevert harangok erős kongása jjeszté fel városunk lakosságát. Ez időtájt ugyanis tűz ütött ki a szép utcában, mely csakhamar nagy terjedelmet vett. A lángok rémesen világíták be a lőrt, és a messzebb levő fűtőházakat is. A tűz a nevezett utca balfelől másodiknak eső földszinti háza egyik, a Deutsch-féle boltban keletkezett; s s először csakis a kéményen át csaptak fel egyes lángok; midőn azonban a bolt addig elzárva volt ajtaja felnyitottat, a szabad folyást nyert légnyam által a tűz feljutva csakhamar lángba borítá az egész házat, ácsapot az utca belszegletén levő Rochel-féle, és később az átellenben, az utca jobb oldalán fekvő Rimszky-féle házba is. A Rochel-féle ház padlásának a színház utcára eső végében, az ott lerakodó vaskereskedő szerei közt lőpor is volt elhelyezve, mely lángot kapva, nagy durranással szétrobbant a fűtetőzetet, az égő zsindelyeket messze dobva szét, minek következtében az izraelita templom tetőzete több helyen és a fekete-kutya utcában is egy-két ház szintén égni kezdett; — csakhamar azonban a tüzet ezeken sikerült eloltani. Magában a szép utcában a tűz több mint három órahosszat dühöngött, a meggyuladt házak közül a baloldalon fekvő, a Rochel-féle házak teljesen leégtek, a szobatetőzetek beszakadtak, a behagyott butor darabok mind elpusztultak; az előbbeni házban csakis a színház utcára szegellő Herling-féle vásáros-bolt mentette meg; a pince is több helyütt beszakadt, és egy összeomlott kémény darabjai egy 26 éves, komáromi illetőségű, rozslevőgő-legényt (ki Braatz E. szerencsétlen eseténél is egyike volt azoknak, kik a leessett nőt felemelék) halálosan, egy másik egyént pedig szintén igen veszélyesen sértettek meg. A Rimszky-féle háznak csak teteje égett le. A lángoknak bő táplálékot nyujtott azon sok mindenféle zsiradék szerű anyag, továbbá petroleum, ami különösen a Priegl féle ház boltjaiban volt elhelyezve. — Nagy szerencse, hogy az idő

egészen csendes volt, mert különben a színház-épület, és más több ház is menthetlenül a lángok martalékává lett volna: annál is inkább, minthogy az oltás nagyon szegényes mérvben, minden rendszeresség nélkül történt. Az igaz, hogy egyidőben a mi tűzoltók mint nem tudtak oly nagyszerűen parádézni mint most — akár kell akár nem; — a jelen eset, midőn a tűz a város közepén oly nagy mérvben pusztított, arra int, hogy tűzoltó testületünk reorganisatiójára van szükség, mely czélszerűen felruházva az oltó szerekkel és eszközökkel ellátva, begyakoroltan a vész helyére lép és létrákkal és kötelekkel ellátva, nem csak a tűz terjedését meggátolja, hanem életet és vagyon is képes megmenteni. A szegényebb tűzoltókat kik nem képesek maguknak az egész világból divó tűzoltó öltözetet megszerezni, ám szerezze meg az e ylet közöltségen de köteleességüké télessék napi díj mellett felváltva a városházán örködni, hogy szükség esetén legalább 6 tűzoltó kéznél legyen a veszély helyére sietni. Ha a testületben meg volna az akarat, a reorganisatió rég megtörtént volna, és azon pénzért mit a zenekar fenntartása elnyelt, a testület ugy lehetne oltó és mentő eszközökkel ellátva, hogy hiányt már nem szenvedne. A cserép földéltetigen előnyösnek bizonyult, így például a színház épület, s a Ring-féle ház, melyek az azokra hulló szikr. zápor mellett sem kaptak tüzet. Egy tanulsággal több arra, mennyire erőlyesen kell venni azon rendeletet, — mely szerint cserép vagy más nem a zsindelyhez hasonlóan gyűlékony anyag használása fedésre meg nem engedetik. A történt lőpor fellobbanása arra intia rendőrséget, hogy a fenálló ellenőrzési szabályokat annak árulása megengedésénél a legszigorubbán megtartassa. — A város tűzfecskendői nagyon gyorsan viseltek magukat, s az is nagy felűtűst okozott, hogy a vasuti indóházról, az ott levő fecskendő nem küldetett be segítségül a tűz oltásához. Tegnap délbén még a romok fűstölögtek, s a szomorú látványnak, melyet azok nyujtottak sok, nézője akadt.

* Az országgyűlés némely gyors elintéztet kívánó ügyek végett rövid tartamra szeptember 14-én egybe fog hivatalni.

* Miután határozottan meggyőződünk, hogy K. J. ur által „Beküldetett,” cím alatt lapunk 175. számában közölt vád, mintha a városi tanács Polyszky Endre tb. aljegyzőt a városi főpénztárnok ellen közölt ciklért hivatalosan megróta volna, teljesen a l a p t a l a n, az ezen igaznak vélt eljárásához csatolt megjegyzésünket szívesen visszavonjuk; mert valamint nem tartózkodunk a bárkitől eredő visszaélést, ha az való, szigoruan megróni, ugy viszont szívesen igazítjuk helyre, ha hamis értesülés folytán valakit — érdemlennél megrovunk.

* Nem tartjuk fölöslegesnek a rendőrséget ujjlag figyelmeztetni — miután tavaly már tettük — hogy egy idő óta a sertés, birka, tehén s ökröcsorú-száma ismét a város közepén hajlatnak keresztül, holot e funkciót ép oly jól a Marosparton is el lehetne végezni, anélkül, hogy a különben is bő utcaszemét ily uton is szaporitassék.

* Egy nő nyílt kérdése a főbíróhoz. A „Magyar Polgár”-ban egy urinó következő nyílt kérdést intézi a csik-szeredai főbíróhoz: Tekintetes főbíró ur! Van egy hely hol nincs különbség a városi főbíró és alattvalói közt, a hol szabadon beszélhetünk együtt, mert nem tarthatunk mi alattvalók attól, hogy ha még igazat mondunk is, zsandárok kezébe kerülünk, e hely pedig a szabad sajtó tere. Azért bátor vagyok e szabad téren kérdeni a főbíró urtól: Mely törvény szerint cselekedett és ki által volt felhatalmazva, midőn engem, mint városi birtokos polgár nejét, e hó 6-án minden előleges írásbeli idézés nélkül, csak egyszerű és egyszerű városszolga általi izenetre cs. kir. csendőrök által kísértetett el a csikszéki törvényszék elnökéhez csak azért, hogy mint tanut kihallgatasson? Hát oly gyeze lábon áll a főbíró tekintélye, hogy azt egy gyáva nővel szemben is csak szuronok tarthatják fenn? Hisz uram! én uraságodon fejt nem törtem be, mint azt mások tették ivásközben saját vendéglőmben és egyebütt is, kiket a kihívó fél bár uraságod volt, szinte cs. kir. csendőrök által zárattott be önmaga és saját ügyében. Sem pénzt nem loptam el, mint a csik-szeredai fűrdőn egy bizonyos leány kéjelgés közben; schwarzza sem tettem a makoán, mint a szudvarhelyi izraelita, kiket szinte önmaga és saját ügyében bezárattott. Én nem is emlegettem fel, mint mások, hogy nem illem társnak lenni a városkaza építésében, hol 5—6000 frt nyereség kínálkozik. De nem is szidtam soha város csalójának, mint azt sokan tessik nyíltan, uton-utfele. Kérdezhetnék egyeket is, de máskorra hagyom, egyelőre elégségesnek tartom, ha ezen kérdéseimre is meg bír felelni. Csik-Szereda, július 10. 1871. Balog Elek, szül. Koller Anna.

* Egy házi statistika. Egyik angol lap közli a következő érdekes datumokat: A szentelt víz használatban van Kr. u. az 120 év óta a penitentia tartás 157 óta, a szerzetes rend életben lépett Kr. u. 348, a latin mise 394-ben, az utolsó kenet 550-ben, a Szűz és szentek segítségül hívása 715-ben, a pápai lábcsók 809-ben, a szentek kanonisatiója 993-ban, a harangok megszentelése 1000-ben, a papok nőtlenége 1015-ben, a bűnbocsánat 1119, az inquisitió 1204-ben a fülgynás 1215-ben, a szeplőtlen fogantatás 1853-ban és végül a pápai csalhatlanság 1870.

* Hosszu novella. Kiong-te-Baking, egy híres japáni író, a minap végzett be egy beszélt, melyet már negyven év óta kezdett el közzölni s mely ezen idő alatt 120 terjedelmes kötetet nőtte ki magát. — A japáni nők tehát el vannak látva egy időre olvasnivalóval.

* Nagyszerű árverés. A prágsi hivatalos lap f. hó 23-ki számában egy árverési hirdetmény olvasható, melyben egy ingatlan „ötödörösének ötöde, negyedörösének fele, mely Haina Karolinát egy negyedörösben illeti, rendeltetik elárvereztetni. A becsára ezen compicált birtokrésznek 25 krajczár!

* A fénypezés gyakorlati használatának egy új módját kezdik alkalmazni azok a kereskedő házak, melyek utazó ügynököket foglalkoztatnak; megküldik ugyanis az ügy-

nők arczképét oly hozzátétellel, hogy csak anna k adassék hitel, ki a fényképeknek megfelel. Minden-esetre fontos lépés a család megzatlására.

* A hadsereg és honvédség köréből. A honvédelmi miniszterium a honvédseregnek rendszeresített hivatalok helyiségitelmenyét következőleg szabályozta: A kerületi parancsnok hadsegédje vagy parancsőr tisztje 3 szobára, a dandár-hadsegéd 2 szobára, a nyilvartartási tiszt 1 szobára tarthat számot. — A nyugalmazott tiszteknek ismét szolgálattételre való behívása érdekében, a közös hadügyminiszterium rendeletet bocsátott ki, melyben felhívja a csapatparancsnokságokat, hogy a kerületeikben lakó nyugalmazott tiszteket felszólítsák nyilatkozattételre, hajlandók volnának-e és minő állás elvállalására.

* Hogy III. Napoleon ex-császár személye mennyire gyűlöletessé vált a nép azon osztálya-előtt, amelyért annak idejében legfőbbbet tett, mutatja a következő eset. — Strassburgban, írja egy szemtanú, e napokban több rendű butordarab nyilvánosan elárvereztetvén, többi közt az ex-császár életnagyságu mellszobra is került árverés alá. „Ki ad érte tíz soust?” kiált az árverést vezető biztos, „annak szabad a mellszobrot összetörni.” „En, én” hallatszott a tömegből, és abban a pillanatban a bukott fejedelem mellszobra maga az árveréssel megbízott biztos kezei által összezsuztatván darabokban hullt a kövezetre, mit látván a felbőszült nép a darabokat lábaival porrá taposta szét. — b.

Meghaltak Aradon.

(Július 27-től — aug. 4ig.)

Belváros: Schobert József, 65 éves, ács, sorvadás. — Haffner Lajos, 2 hónapos, napszamos fia, aszkor. — Klász Ödön, 31 éves, színes, tüdővész. — Szváték Hermin, 22 éves, szűcs mester leánya, tüdővész. — Blaha Sándor, 3 hetes, kömüves fia, rángások. — Liádt János, 4 hónapos, varrónő leánya, sorvasztólás. — Kóhalmi István, 3 hónapos, vasuti hivatalnok fia, bélob. — Zádovitz Julia, 6 hónapos, napszamos leánya, gyöngülés.

Pernyáya: Csizmás Miksa, 35 éves, napszamos, tüdővész. — Kis Lajos, 29 éves, napszamos, hagymáz. — Ille Julianna, 28 éves, napszamosnő, tüdővész. — Komáromi Antal, 3 hónapos, cseléd fia, hasfolyás. — Gyermán Illés, 14 napos, földész fia, rángások. — Béli Mária, 2 éves, napszamos leánya, aszkor. — Pászkulessz Mária, 3 hetes, földész leánya, rángás.

Sarkad: Faur Katalin, 1 napos, kovács leánya, időtlen. — Leitner Michael, 11 hónapos, dajka fia, aszkor. — Popovics Julia, 80 éves, csizmadia mesternő, hagymáz.

Marospart: Sziládi Gergely, 7 hónapos, napszamos fia, agylob. Bencsik József, 6 hónapos, napszamos fia, göröcsök.

Az aradi önkéntes tűzoltókar választmánya f. é. augusztus 6-án azaz vasárnap d. e. 10 órákor a városi tanács-teremben gyűlést fog tartani, melyre a tűzoltókar tisztí és választmányi tagjai ezennel meghivatnak. Ez alkalommal új tagok is felvétetnek, és az évi betételek elfogadtatnak.

Arad, 1871. augusztus 3-dikán.

Perczel Antal, titkár.

Meghívás.*

Az aradi polgári lövészgyűlet ez évi augusztus hó 13. 14. és 15-én tartandó Lőrinczi díjlövészetre a meghívások már elküldettek; ennélfogva azon t. cz. hazai lövészgyűletek vagy egyetűletek azon t. cz. vidéki tagjai, kik a hozzájuk intézett meghívást nem kapták volna, a fentebbi napokon tartandó díjlövészetre ezennel tisztelettel meghivatnak.

Aradon, 1871. július hó 31-én.

Az aradi lövészgyűlet választmánya.

Az aradmegyei takarékpénztár a takarékpénztári betételeket 6% kal kamatoztatja, leszámítol naponta piaci és telepített váltókat, előlegez értékpapírokra és nyers terményekre, min. dennem állam- és értékpapírok megvételés el adását a pesti és bécsi börzén a legillendőbb feltételek mellett eszközözi.

Arad, augusztus 4.

(K. K.) A mai hetivásárra behajtatott:

Ökör: 100 db, melyek legtöbbnyire mészárosok által 120—160 frt drbonkint vétettek meg. Tehén: 83 darab 40—120 frt drbkint kelt el. Borjú: 45 darab, melyek 14—30 frt drbonkint keltek el. Juh 110 drb, melyek 5—7 frt drbkint keltek el. Ló: 207 drb, 50—150 frt drbonkint vétettek meg. Sertés: 208 drb., melyek legtöbbnyire hentesek által vétettek meg 25—27 frt mázsánkint.

* Tisztelettel kérünk a hazai lapok t. cz. szerkesztőseit ezen sorokat becses lapjaikba felvenni. Szerk.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. augusztus 5-én.

5% Metaltitque	69 45	Híttőzsde	286 70
Neroetti költőm	69 35	Váltó Londonra	122 10
1860. évi költőm	101 10	East	12 15
Bank. csavony	7 66	Arany	5 81

20 frank-darabok 9.74 1/2

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

Saját házukban megnyitott BANK- ÉS VÁLTÓ-ÜZLETÜNKBEN mai naptól kezdve eladunk:

sorsjegyeket részletfizetésekre,

és pedig minden sorsjegy-nemekből, akként, hogy a részletek — melyek azonban 24 hónapot túl nem haladhatnak — a vevő kívánata szerint határozhatnak meg és egyezkedés útján intézhetnek el.

Azonkívül megnyitunk:

három játéktársulatot, 20—20 részvevővel,

melyekhez a t. cz. közönséget ezennel meghívjuk, és pedig:

A. 3 forint havonkénti lefizetéssel,

20 db, 400 frankos török sorsjegyre, évenként 6 huzás, nyeremények 600,000, 400,000, 300,000, 60,000, frank sat.,

B. 4 forint havonkénti lefizetéssel,

20 db, 100 frtos egész magyar nyeremény-kölesönre, nyeremények: 250,000, 200,000, 150,000, 100,000 és 25,000 frt. sat.

C. 5 forint havonkénti lefizetéssel,

a magyar-osztrák államban kibocsájtott összes sorsjegynemekre — mindegyikből egy egész sorsjegy — évenként 37 huzás, nyeremények: 300,000, 250,000, 220,000, 200,000, 150,000, 100,000 frt. sat.

Ezen három játéktársulat mindegyike 3 évig tart, mely idő letelte után az **A.** és **B.** alatti 20 — 20 eredeti sorsjegy a 20 — 20 részvevő közt felosztatik, a **C.** alatti sorsjegyek pedig árfolyam szerint eladatnak és a befolyt összeg a részvevők közt felosztatik.

Kérjük a t. cz. résztvenni szándékozókat, hogy magukat minél előbb elhatározzák és előjegyezni sziveskedjenek, mivel

A. társulatnál az első huzás f. évi augusztus 1-jén,

B. társulatnál f. é. augusztus 15-én, és

C. társulatnál f. é. szeptember 1-jén kezdődik és a részvevő-levelek beírásának és átadásának legalább 5 nappal az első huzás előtt meg kell történnie.

Valamint a sorsjegyek részletekbeni eladását, úgy a játéktársulatokat is, több oldalról felszólítás következtében szerveztük, és annyival inkább bátorkodunk nagyobb részvételre számolhatni, mivel nálunk már több nagy nyeremény csináltatott, és mivel a t. cz. közönségnek nálunk kényelmesebb leendő, mint más idegen, többnyire ismeretlen házaknál résztvenni, vagy pedig a részvevő leveleket és részletjegyeket házaló, tolakodó egyénektől vásárolni.

Bank- és váltó-üzletünkben a játéktársulatok közelebbi játékterveiről bővebb tudomás szerezhető.

A magyar nyeremény-kölesön f. évi augusztus 15-én történendő huzására, nyeremények: **250,000, 25,000 frt. sat.**, ajánlunk eredeti sorsjegyeket, igérvényeket és részletleveleket.

BCU Cluj / Central Union

WALLFISCH CH. és fiai.

Szerencse-ajánlat.

Szerencse és Áldás Cohnál!

Ezen Hamburg állam kormányától biztosított nagy sorsjáték különös figyelmet érdemel.

Magába foglal több mint

1 millió 360,000 tallért

tevő nyereményeket.

E kedvező sorsjáték, mely csak

42,100 sorsjegyből áll néhány hónap

latti 5 osztályban következő nyere-

menyek fognak eldönteni, egymint 1

nyeremény esetlegesen 100,000 tallér,

különösen 60,000, 40,000, 20,000,

6,000, 3,000, 2-szer 8000, 3-szor

6000, 3-szor 4800, 2-szer 4000,

4-szer 3200, 5-szor 2400, 11-szer

2000, 2-szer 1600, 2-szer 1200,

04-szer 800, 4-szer 600, 3-szor 480,

14-szer 400, 204-szer 200, 2-szer

120, 299-szer 80, 11,608-szor 44, 40

8060-szor 20, 12, 8, 6, 4 és 2 tallér.

A harmadik osztályú nyeremény

huzás hivatalosan

f. é. augusztus 9. és 10. napjaira

ben kitéve, s kettő jelenleg

es k 10 frt 50 kr vagy 5 frt 25

kr, vagy 2 frt 65 kr, vagy 1 frt

35 kr-ba, osztrák bankjegyekben,

különben ezen eredei sorjegyeket a

kormány czimerével ellátva (nem

tiltott igérvényekből avagy magán-

sorsjegyekből) a pénzüsszégnek bór-

mentes beüldése mellett még a

legtávolabbi vidékekre is a tisz-

elt megizások folytán.

A hivatalos huzási lajstrom,

s szétküldése a nyereményeknek

azonnal eszközöltetik pontosan és ti-

toktartás mellett az illető nyerő ré-

sztére.

Az én füzetem tudomás szerint a

legrégibb és legszerencsésebb, mi-

után én már többek részére a nagyobb

nyereményekből: 100,000, 60,000,

50,000, többször 40,000, 20,000,

igen gyakran 12,000, 10,000 tal-

lér stb. stb. összeget a hivatalos nye-

remény-lajstromok szerint kifizettem

Legközelebb f. é. július 19-én a

legnagyobb nyereményt, mely a hiva-

talos nyeremény-lajstrom szerint a

272. száma esett, ismét én fizet-

tem ki.

Laz. Sam. Cohn Hamburgban.

Függönyöség,

bank- és váltó-üzlet.

651-4-4

Az aradi első takarékpénztár

főter, 33-ik számú saját házában

ünne- és vasárnapok kivételével

naponta

reggeli 9 órától 12-ig, — délután 3 órától 5-ig

váltókat leszámítol.

Előlegez: állam- és értékpapírokra, valamint zálogházilag arany és ezüst-neműekre is.

Kölcsönöz: jelzálogilag bekebelezett kötvényekre, Aradváros és Arad-megye területén fekvő ingatlanokra, a legelőnyösebb feltételek mellett.

636-2*

Az igazgatóság.

33/1871. polg.

671-1-3

Arverési hirdetmény.

Aradmegye boros-jenői kerületi szolgabírósa részéről közhírré tétetik, mi szerint Weininger Sámuel ellen 3704 frt 18 kr. tőke és járuléka 53 frt 49 kr., 41 frt 51 kr. biztosítási költségek erejéig, Polák N. Ignácz részére bíróság lefoglalt 500 frt tőke és járuléka, 74 frt 25 kr. perkoltségek erejéig, Kinczig József aradi lakos részére 820 frt tőke, s járuléka 130 frt 91 kr. perkoltségek erejéig, Hinner s Reiszner aradi kereskedők részére, 2250 frt tőke és járuléka, 61 frt 54 kr. perkoltségek erejéig, ismét Hinner és Reiszner részére, s végre 1026 frt tőke és járuléka 86 forint 41 kr. eddigi és ezután még okozandó árverési perkoltségek erejéig Goldschmidt és Landsinger bécsi lakosok részére le- és felülfoglalt több rendbeli ingóságok, jelesül: 1. k. sz. búza, árpa boglya, kazal széna, búza nyomtatott, búk, köny, repce vetés, ökö, ló, tehének, sertések, szekerek, vaskék, stb. Repszeg községben nevezett alposor lakásán f. évi augusztus hó 28-án és követő nap- napján mindenkor d. e. 10 órakor a legelőbbet igérvények készpénz fizetés mellett nyilvános árverés útján el fognak adatni.

Boros-Jenő, 1871. július hó 28-án.

Czárán Antal,

szolgabíró.

Parecz Gyula,

orvos-sebész tudor, szülész, volt pesti kórházi másod-orvos lakik szarka-utca 1-ső sz. a. — Rendel. d. u. 3—4 óráig.

Hirdetmény.

A tekintetes magy. kir. jószágigazgatóság f. évi július hó 7-én 2245. sz. a. kelt rendelete folytán ezennel közhírré tétetik, hogy a folyó 1871. évben lejáró következő bérletek u. m.

1. A csálai XX. osztályu tisztás 100 hold.
2. A főnlaki Grindu Főnlak tisztás 48 ¹¹²²/1000 h.
3. A n.-szt.-péteri ősz-favágás 30 holdnyi

földnek 3 éves, tehát 1871. október hó 1-től 1874. szeptember végeig tartó haszonbérletére nézve minden részletre külön f. évi augusztus hó 17-én aláírt hivatal helyiségében Pécskán d. e. 9 órakor árverés fog tartatni.

Miről a résztvenni szándékozók azzal értesítettek, hogy a 10%-től bántapénz leteendő az árverésnél, s hogy az árverési feltételek Pécskán az erdőhivatalnál megtekinthetők.

Oly írásbeli ajánlatok, melyekben azon körülmény, hogy az árverési feltételek az azt benyújtó előtt ismeretese, s 10% bántapénzzel ellátva elfogadtatnak, azonban semmiféle utó-ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

A bérelni szándékozók különösebben figyelmeztetnek, hogy vagyoni állásukat okmányilag igazolják.

Bérlok kik a multra nézve bérleti tartozásban vannak, — vagy kik gyámság vagy csőd alatt állanak, úgy szintén kik nyereségvágyból eredő büntetért elítéltek, kincstári bérletbe nem bocsájtatnak.

Pécskán, 1871. augusztus hó 2-án.

M. k. kincst. erdőhivatal.

Eck Ferencz.

BLAU JÁNOS,

űrírúha készítő,

főter, Minorta-zárda épületében Aradon,

tisztelettel jelenti a nagyérdemű t. cz. közönségnek, hogy eladási helyiséget egészen átalakítván, a legdiszesebben berendezte s **dúsan felszerelt raktárában** a legújabb divat és minták szerint készített

férfi öltönyöket

készletben folyton tart, melyet a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani ezennel bátorodik.

Egyszersmind tisztelettel jelenti, hogy minden szakmájába vágó férfi öltönyök készítésére vonatkozó megrendeléseket elfogad, s azokat a leggyorsabban, legpontosabban s a legjutányosabb árak mellett fogyanatosít.

675-1*

Pályázat.

Melynél fogva sz. kir. Ara l város gazdasági széke részéről a tek városi közgyűlés 2922/2050/1871. számú határozata folytán az újon épült mértékhiitelesítési hivatali helyiségben rendszeresített gépész-állásnak f. évi szeptember hó 1-ső napjától való betöltése iránt ezennel pályázati nyitattván, felhivatnak mindazok, kik ez állásra pályázni óhajtanak, hogy erre vonatkozó folyamodásaikat kellő képzettségökről bizonylatokkal fölszerelve, bezzárolag folyó év és hó 15-ik napjának délutáni 5 órájáig Vörös Pál tnök és gazdasági széki elnök urnál annyival inkább beadják, minthogy a később beérkező kérvények figyelmén kívül fognak hagyatni.

A gépész fizetése és egyéb járulékaí évi 600 frt fizetés, szabad tüzelő, két szoba, konyha s kamarából álló lakás és külön műhely.

Kötelességei:

A kitüntetett fizetés és járulékokért tartozik az illető gépész a mértékhiitelesítési gépeket kezelni, a víztartányokat folytonosan vízzel ellátni, a berendezés és az épületnél ugy a gép és víztartányokon, továbbá a városi vízi puskák és közkutakon előforduló s egy emberi munkával erővel a város műhelyében és eszközeivel elvégezhető kovács, lakatos és bádigos munkákból álló javításokat teljesíteni, a hitelesített hordók- ra a bélyeg-vasakat reá sütni, az egész házra felügyelettel lenni, a gépész műhely berendezéséhez szükséges és a város által beszerzendő szá- számokat leltár mellett kezelni, átveani s átadni.

Szolgálatból kitevés vagy annak elhagyása esetében.

A város közönsége az illető gépészt, ha szolgálatában vétkez mulasztást vagy hanyagságot követne el, azon felül hogy az abból származható kártérítési igényét érvényesítheti, szolgálatból azonnal, — ha azonban vétkezés mulasztás vagy hanyagság fönn nem forogna, de mégis munkálkodásával általában megelégedve nem lenne, három havi felmondás mellett szolgálatából elbocsájthatja, s viszont az illető gépész is állását 3 havi előzőleges felmondás után elhagyhatja.

Kelt sz. kir. Arad város gazdasági székeének 1871. évi augusztus hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta

Farkas Menyhért,
aljegyző.

Egy tanoncz felvétetik.

Egy jó erkölcsű, kellő iskolai képzettséggel bíró fiu felvétetik Hoske Károly könyvtözetészetben Aradon, főter 8. sz. alatt.

665-2-2

672-1-3